

Фелікс Зальтен

БЕМБІ

Лісова історія життя

Харків
«Фоліо»

Він з'явився на світ у глибині хащів, на одній із тих маленьких прихованих лісових галявин, які так важко відшукати сторонньому оку, хоч вони й відкриті з усіх боків.

Місця там було не багато, ледь вистачало для нього і його матері.

І от він стояв — такий кволий і невпевнений — на своїх тоненьких ніжках. Мутними оченятами, які поки що нічого не бачили, він дивився довкола, опустивши голівку. Його тільце тремтіло, він був ще зовсім розгублений і приголомшений.

На гілці неподалік примостилася сорока. Побачивши дитинча, вона аж вигукнула:

— Яке гарненьке!

Не дочекавшись відповіді, пташка защебетала ще дужче:

— Яке диво! Воно щойно з'явилося на світ, а вже стоїть на ніжках і навіть крокує! Як цікаво! Такого я зроду не бачила. Хоча, звісно, я сама ще зовсім молода — лише рік тому вилетіла з гнізда, як ви, певно, знаєте. Але все одно це справжнє чудо! Малятко щойно народилося,

а вже таке спритне. І яке ж воно шляхетне! Взагалі, у вас, оленів, усе видається дуже благородним. Може, малятко вже й бігати вміє?

— Звісно, — тихо відповіла мати. — Та пробачте, будь ласка, зараз мені не до розмов. У мене стільки клопоту... Та й сил зовсім мало.

— Не турбуйтеся за мене, — поспішила заспокоїти со- рока, — маю теж небагато часу. Але ж таке не щодня побачиш! Повірте, у нас, пташок, усе зовсім інакше. Пташенята з'являються на світ такі безсилі, що самі навіть голівку піднести не здатні. Вони потребують такого догляду, — такого догляду! — про який ви навіть не здогадуєтесь. Скільки клопоту їх годувати, а скільки тривоги їх оберігати! Тільки подумайте: треба і їжу для них шукати, і одночасно пильнувати, щоб з ними нічого не сталося. А самі вони не можуть дати собі ради. Ну скажіть, хіба не так? А як довго треба чекати, поки вони підростуть, поки обростуть пір'ячком і стануть схожі на справжніх пташенят!

— Вибачте мені, — тихо промовила мати, — я вас зовсім не слухала.

Сорока змахнула крилами й полетіла геть. «Дурне створіння! — подумала вона. — Благородне, але дурне».

Мати навіть не помітила, як пташка зникла. Олениця старанно мила своє дитятко. Вилизувала його своїм язичком — це було й миття, і масаж, і зігрівання, і найніжніша ласка. Малюк злегка хитався, щулився від ніжних докторків мами, але стояв на місці. Його руденька шерстка

була ще скуйовджена, всяяна тонкими білими цяточками, а мордочка зберігала вираз дрімотного спокою.

Навколо росли кущі ліщини, кизилу, колючого терну та пахучої бузини. Височезні клени, розлогі буки й могутні дуби розкинули над хащами свій зелений купол. Із темно-коричневої землі пробивалися папороть, квітучий лісовий горох і духмяна шавлія. Низенько до землі припали листочки фіалок, що вже відцвіли, та суниць, що тільки починали квітнути. Крізь густе зелене листя золотими ниточками проникало світло ранкового сонця. Увесь ліс співав і дзвенів безліччю голосів, він увесь був сповнений їхнім веселим хвилюванням. Безперестанку заливалася іволга, невтомно воркували закохані голуби, свистіли веселі дрозди, цвірінькали зяблики й щебетали синички. А між усіма цими звуками час від часу різко проривався сварливий крик сойок, лунав веселий регіт сорок, металеве розбивалося дзвінке кокотіння фазанів. Іноді всі інші голоси заглушував пронизливий короткий зойк дятла, сповнений радості. Над верхівками дерев на-полегливо дзвенів клич яструба, а з хащів долинав хрипкий хор мудрих ворон.

Малюк не впізнавав ні одного з цих звуків і не розумів жодного слова з лісових балачок. Він іще навіть не вслухався у них і не відчував ароматів, що наповнювали ліс. Тільки лагідне шурхотіння материнського язика по його хутрі привертало його увагу. Він відчував лише тепло рідного тіла поруч, тулився до нього й, голодно шукаючи, нарешті знаходив джерело життя.

А поки маля пило, мати продовжувала пестити його.
— Бембі, — прошепотіла ніжно.

Вона час від часу підносила голову, ворушила вухами й вдихала свіжий лісовий вітер.

Потім знову схилялася й цілувала малятко — спокійна та щаслива.

— Мій маленький Бембі, — лагідно повторювала вона.

Настало раннє літо. Дереву спокійно стояли під блакитним небом, простягнувши гілки назустріч сонцю, яке щедро дарувало їм тепло й силу. Невисокі кущі вкрилися квітами — червоними, білими й жовтими, мов зірочки. На деяких гілках вже з'явилися бруньки — ніжні й міцні водночас, схожі на кулачки. Земля під деревами теж була вкрита барвистим килимом квітів, і весь ліс здавався сповненим життя та радості. Усюди пахло свіжим листям, квітами, вологою землею та молодими пагонами. Від світанку до останніх променів сонця ліс гудів і дзвенів: бриніли бджоли, дзижчали оси, гуділи джмелі — і всі ці звуки зливалися з шелестом листя та тихим подихом вітру.

Так почалося дитинство Бембі.

Він ішов за матір'ю вузькою стежкою поміж хащів. Це була приємна прогулянка: густе листя лагідно розступалося, даючи дорогу, й ніжно торкалося його боків. Спершу здавалося, ніби довкола тільки перешкоди, але варто було підійти ближче — і шлях відкривався. Таких доріжок було безліч. Вони вздовж і впоперек переплітали

весь ліс. Мати знала їх усі й, коли Бембі завмирав перед густими хащами, завжди легко знаходила шлях далі.

Бембі обожнював розпитувати. Йому весь час хотілося запитувати про щось маму і слухати відповіді. Його зовсім не дивувало, що все нові запитання спадали йому на думку. Це здавалося цілком природним і неймовірно захопливим. Він із нетерпінням чекав відповіді і, якою б вона не була, постійно зоставався задоволеним. Якщо щось залишалось незрозумілим, то це на краще, бо дозволялося питати ще й ще. А коли запитань не було — теж прекрасно: тоді Бембі по-своєму уявляв незрозуміле, що приносило не менше радості. Іноді він відчував, що мати дає йому неповну відповідь, ніби навмисне щось приховує. І це йому подобалося найбільше, бо дарувало почуття таємничості й незвіданості життя. Усе всередині солодко завмирало, і його серце наповнювалося трепетом перед величчю й безмежністю світу, який розкривався перед ним.

Одного разу Бембі запитав:

— Мамо, а кому належить ця стежка?

— Нам, — відповіла вона.

— Тобі й мені? — не вгамовувався він.

— Так.

— Лише нам двом?

— Ні, любий, — лагідно промовила мати. — Усі ми, олені, ходимо цими стежками.

— А що це таке «олені»? — здивувався Бембі, широко розплющивши очі.

Мама озирнулася на нього й засміялася:

— Ти — оленятко, я — олениця. Разом ми — олені.

Розумієш?

Бембі аж підскочив від радості.

— Так, тепер я розумію! Я маленьке оленятко, а ти велика олениця. Так?

Мати кивнула йому:

— От бачиш.

Бембі знову став серйозним:

— А є ще інші олені, крім нас із тобою?

— Звичайно, — відповіла мама. — Багато.

— Але де вони? — здивовано вигукнув Бембі.

— Тут, усюди, — сказала вона спокійно.

— Але... я їх не бачу.

— Побачиш, синку.

— Коли? — Бембі аж зупинився від цікавості.

— Скоро, — спокійно відповіла мати й рушила далі.

Бембі пішов слідом за нею. Він задумливо мовчав, намагаючись зрозуміти, що означає слово «скоро». Одне він збагнув точно: «скоро» — це не «зараз». А от коли саме воно настане, Бембі так і не розгадав.

— А хто зробив цю стежку? — спитав Бембі.

— Ми, — відповіла мама.

Бембі здивовано глянув на неї:

— Ми? Ти і я?

— Ні, ми... ми, олені, — пояснила вона.

— Усі разом?

— Так, синку.

Бембі розвеселився, йому хотілося зістрибнути зі стежки, але він слухняно тримався біля матері. Раптом він почув шарудіння в траві. Щось маленьке промайнуло між листям папороті й латуку. Жалібно пропищав тоненький, як ниточка, голосок, і знову настала тиша. Лише травинки ще тремтіли на тому місці.

Це тхір упіймав мишу. Він промайнув повз них, умотився збоку і взявся за здобич.

— Що це було? — схвильовано запитав Бембі.

— Нічого, — заспокоїла мама.

— Але... — Бембі тремтів, — але... я ж бачив.

— Не бійся, — сказала вона. — То тхір убив мишу.

Бембі прикипів на місці. Його маленьке серце стиснулося від жаху. Минуло чимало часу, перш ніж він наважився заговорити знову:

— А чому він убив мишу?

— Тому що... — мати вагалася. — Ходімо швидше, — сказала вона нарешті, наче згадала щось важливе. Вона пришвидшила крок, і Бембі поспішив за нею, намагаючись не відстати.

І ось вони знову йшли спокійно.

Тоді Бембі тривожно спитав:

— А ми теж колись уб'ємо мишу?

— Ні, синку, — відповіла мати.

— Ніколи-ніколи? — перепитав Бембі.

— Ніколи.

— А чому? — полегшено видихнув він.

— Бо ми нікого не кривдимо, — просто пояснила мати.